

Värdegrundsfrågor i pedagogers vardag Kennert Orlenius

Diskussionsunderlag

Nedan följer sex stycken frågeställningar att diskutera inom grupperna. Ordförande leder diskussionen och sekreteraren skriver direkt på datorn och sparar dokumentet enligt bifogade instruktioner så att dokumentet finns tillgängligt under lärarmötet på onsdag 6.11. kl 14.45 i Grundskolans auditorium.

Frågorna diskuteras i olika ordningsföljd enligt följande:

- Grupp 1 och grupp 7 startar med fråga nr 1.
- Grupp 2 startar med fråga 2.
- Grupp 3 startar med fråga 3.
- Grupp 4 startar med fråga 4.
- Grupp 5 startar med fråga 5.
- Grupp 6 och grupp 8 startar med fråga 6.

Råd för god diskussion

1. *Gruppen börjar med den givna frågan och kopplar till egen verksamhetsutveckling.*
2. *Alla i gruppen ges talutrymme.*
3. *Diskussionen fokuserar på läroplanen i tillblivelse*

1. I "Utkast till grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen 2016" (13-11-2012) ingår avsnittet "Värdegrunden för grundläggande utbildningen" (s. 9-10). Detta avsnitt omfattar sju textstycken som kan tematisera följande aspekter:

- Individualitet (varje barn är unikt och har rätt att utvecklas)
 - Livslångt lärande
 - Interaktion och reflektion
 - Det goda livet (med betoning av etik, empati och erkännande)
 - Demokratifostran
 - Kulturarv och världsmedborgarskap
 - Hållbar livsstil
- *Hur uppfattar ni innehållet i denna text? Vad betyder detta enligt er tolkning i den praktiska, vardagliga verksamheten?*

2. Ett avsnitt (kap 4) i ovan nämnda dokument gäller verksamhetskulturens betydelse. Här sägs bland annat följande: "Vissa aspekter som påverkar verksamhetskulturen är nedskrivna och kända, andra är omedvetna och samtidigt oavsiktliga"/.../ och det betonas vidare vikten av "öppen och förtroendefull diskussion mellan medlemmar i arbetsgemenskapen".
- Vilka erfarenheter har ni av detta? Vilka normer gäller i verksamheten? Vad finns det som är utsagt? Hur är samtalsklimatet?
3. I nämnda dokument sägs att "Skolarbetet ska ordnas så att det i vardagen löper på ett planerligt och harmoniskt sätt" (s. 23). Det betonas också att skolan ska stödja kritiskt tänkande samt "öppen och konstruktiv diskussion" (s. 22).
- Hur ser ni på relationen harmoni- kontra konfliktperspektivet i verksamheten?
 - Konflikter = problem eller möjlighet?
 - Kultur mångfald ses som en resurs (s. 24) och elever ska ges möjlighet att utveckla sin kulturella identitet (s. 10). Innebär det att konflikter behöver eller måste synliggöras?
4. Skolans uppdrag är att motverka utslagning enligt Statsrådets förordning 4§. I vår text (kapitel 3) om utbildningens uppdrag och mål betonas "social jämlikhet och rättvisa för alla. Dess [skolans] uppgift är att förebygga ojämlikhet och utslagning" och det ska lägga grunden för "rättvis och hållbar utveckling".
- Hur ser ni på dessa formuleringar? Vad betyder de i verksamheten?
 - Dessa tydliga formuleringar om 'social justice' finns inte i läroplanerna i Sverige. Skolan ska där motverka alla former av kränkningar, diskrimineringar och traditionella könsroller men det betonas inte vikten av "social rättvisa". Hur tolkar ni skillnaden?
5. I texten betonas vikten av "hållbara levnadsvanor" och "Elevernas tänkande ska ledas från en konsumtionskultur och mot ekologiskt-ekonomiskt hållbar kultur" (s. 25). Samtidigt finns det mycket starka betoningar av elevers deltagande och delaktighet, "öppen och konstruktiv diskussion", "viktigt att lyssna på eleverna" etc. (s. 22f).
- Hur ser ni på detta? (Elevers autonomi kontra skolans fostransuppdrag)
6. Erfarenheten från arbete med värdegrundsfrågor i Sverige är att det ofta tycks finnas en ganska tydlig åtskillnad mellan värdegrundsarbete och å andra sidan lärande i olika ämnen. Undersökningar visar också att värdegrundsarbetet ofta är personanknutet, dvs. knutet till en eller några få "entusiaster" och inte genomsyrar hela skolans verksamhet.
- Vad är erfarenheten i er verksamhet? Förslag på hur värdegrundsarbetet kan utvecklas så att det blir allas ansvar och bygger på delaktighet?
 - "Den grundläggande utbildningen bygger på en gemensam värdegrund..." (s. 8). Vad innebär "gemensam" i det här sammanhanget? (Vad är kollegialt förhandlingsbart och icke-förhandlingsbart? Vad är etik respektive etikett? Individens autonomi kontra kollegialitet?)